

श्री.जयदिय डाकरे सर श्री.प्रविण डाकरे सर

Subscribe

इयत्ता - सातवी (23 जून) विषय - मराठी

Subscribe

शाळापूर्व तयारी - उपचारात्मक ब्रीज कोर्स (15 ते 30 जून)

मागील इयत्तेच्या अध्ययन निष्पत्तीवर आधारित अभ्यासक्रम समाविष्ट

वाचा व सोडवा.

आपण समजून घेऊया.

- खालील शब्दसमूहातील नाम व विशेषण यांचे सारणीनुसार वर्गीकरण करा.

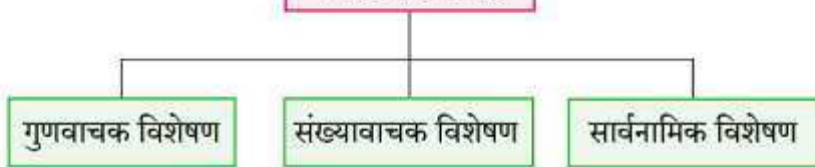
पिवळसर गुलाब, मोठा चेंडू, मसालेदार भाजी, लालचुटूक कळी, स्वच्छ रुमाल, टवटवीत चेहरा, निळेशार पाणी, रागीट घोडा.

उदा.,

नाम	विशेषण
गुलाब	पिवळसर

नामाविषयी अधिक माहिती सांगणारे 'विशेषण' असते. ते नाम त्या विशेषणाचे 'विशेष्य' असते. उदा., लालभडक जास्वंद. या उदाहरणात लालभडक हे विशेषण व जास्वंद हे विशेष्य होय. वरील शब्दसमूहातील गुलाब, चेंडू, भाजी, कळी, रुमाल, चेहरा, पाणी, घोडा ही नामे आहेत. म्हणजे वरील विशेषणांचे ते विशेष्य आहेत.

विशेषणांचे प्रकार

- खालील शब्दसमूह वाचा.

हुशार कावळा, आंबट बोरे, कच्चा आंबा, उंच इमारत, काळा खडक, हिरवागार पोपट

आपण वरील अधोरेखित नामांना जी विशेषणे लावली आहेत, ती गुणवाचक विशेषणे होय. ही गुणवाचक विशेषणे नामांचे रंग, रूप, आकार, चव सांगणारी विशेषणे असतात.

- खालील वाक्यांत मोकळ्या जागी कंसात दिलेल्या गुणवाचक विशेषणांपैकी योग्य विशेषण लिहा.

(पांढरे, प्रचंड, भव्य, जाडेभरडे, आंबट)

- समुद्रात ..... लाटा उसळतात.
- तिच्या अंगावर ..... कपडे होते.
- मला ..... फूल आवडते.
- मी खाल्लेली संत्री ..... होती.
- आबासाहेबांनी ..... वाडा बांधला.

✚ निरीक्षण करा आणि सोडवा.

- (2) एका प्राणिसंग्रहालयातील प्राणी व प्राण्यांची संख्या पुढे दर्शवल्याप्रमाणे आहे. दिलेल्या माहितीवरून स्तंभालेख काढा. (प्रमाण : Y अक्षावर, 1 सेमी = 4 प्राणी)

प्राणी	हरीण	वाघ	माकड	ससा	मोर
संख्या	20	4	12	16	8

टेस्ट
सोडवा

- (3) एका शाळेतील स्नेहसंमेलनातील विविध गुणदर्शनाच्या कार्यक्रमात भाग घेणाऱ्या विद्यार्थ्यांची संख्या खालील तक्त्यात दर्शवली आहे. या माहितीच्या आधारे स्तंभालेख काढा.
(प्रमाण : Y अक्षावर, 1 सेमी = 4 विद्यार्थी)

कार्यक्रम	नाटक	नृत्य	गायन	वादन	एकांकिका
विद्यार्थ्यांची संख्या	24	40	16	8	4

- (4) एका ज्यूस सेंटरवर एका आठवड्यात ज्यूस घेण्यासाठी येणाऱ्या ग्राहकांची संख्या खालील तक्त्यात दर्शवली आहे. या माहितीच्या आधारे दिलेल्या प्रमाणांनुसार दोन वेगवेगळे स्तंभालेख काढा.
(प्रमाण : Y अक्षावर, 1 सेमी = 10 ग्राहक, 1 सेमी = 5 ग्राहक)

ज्यूसचा प्रकार	संत्री	अननस	सफरचंद	आंबा	डाळिंब
ग्राहक संख्या	50	30	25	65	10

- (5)* सांगली जिल्ह्यातील 5 गावांमध्ये विद्यार्थ्यांनी वृक्षारोपण केले. या माहितीच्या आधारे स्तंभालेख काढा.
(प्रमाण : Y अक्षावर, 1 सेमी = 100 झाडे)

गावाचे नाव	दुधगाव	बागणी	समडोळी	आष्टा	कवठेपिरान
वृक्षारोपण केलेल्या झाडांची संख्या	500	350	600	420	540

- (6)* यशवंत एका आठवड्यात वेगवेगळ्या व्यायाम प्रकारांसाठी खालीलप्रमाणे वेळ देतो. या माहितीचा तपशील दाखवणारा स्तंभालेख योग्य प्रमाण घेऊन काढा.

व्यायाम प्रकार	धावणे	योगासने	सायकलिंग	गिर्यारोहण	बॅडमिंटन
वेळ	35 मिनिटे	50 मिनिटे	1 तास 10 मिनिटे	1 $\frac{1}{2}$ तास	45 मिनिटे

- (7) तुमच्या वर्गातील चार मित्र-मैत्रिणींची नावे लिहा. त्यांच्या नावासमोर त्यांचे किलोग्रॅममधील वजन लिहा. या माहितीवरून वरीलप्रमाणे तक्ता तयार करा व स्तंभालेख काढा.

ॐॐॐ

ICT Tools or Links

सांख्यिक माहितीचे सादरीकरण करताना स्तंभालेखाऐवजी विविध आलेखांचा वापर केला जातो.
MS-Excell, PPT यामध्ये असलेले वेगवेगळे आलेख शिक्षकांच्या मदतीने पाहा.

 Read and solve.

- (2) The names and numbers of animals in a certain zoo are given below. Use the data to make a bar graph. (Scale : on Y-axis, 1cm = 4 animals)

Animals	Deer	Tiger	Monkey	Rabbit	Peacock
Number	20	4	12	16	8

- (3) The table below gives the number of children who took part in the various items of the talent show as part of the the annual school gathering. Make a bar graph to show this data. (Scale : on Y-axis, 1cm = 4 children)

Programme	Theatre	Dance	Vocal music	Instrumental music	One-act plays
No. of students	24	40	16	8	4

- (4) The number of customers who came to a juice centre during one week is given in the table below. Make two different bar graphs to show this data.

(Scale : on Y-axis, 1cm = 10 customers, on Y-axis, 1cm = 5 customers)

Type of juice	Orange	Pineapple	Apple	Mango	Pomegranate
No. of customers	50	30	25	65	10

- (5)* Students planted trees in 5 villages of Sangli district. Make a bar graph of this data. (Scale : on Y-axis, 1cm = 100 trees)

Name of place	Dudhgaon	Bagni	Samdoli	Ashta	Kavathepiran
No. of trees planted	500	350	600	420	540

- (6)* Yashwant gives different amounts of time as shown below, to different exercises he does during the week. Draw a bar graph to show the details of his schedule using an appropriate scale.

Type of exercise	Running	Yogasanas	Cycling	Mountaineering	Badminton
Time	35 minutes	50 minutes	1 hr 10 min	1 $\frac{1}{2}$ hours	45 minutes

- (7) Write the names of four of your classmates. Beside each name, write his/her weight in kilograms. Enter this data in a table like the above and make a bar graph.

ICT Tools or Links

Several different types of graphs are used to present numerical data. Ask your teacher for help to observe the graphs in MS - Excel, PPT.

✚ Read and repeat. (वाचा आणि म्हणा .)

POINTERS

1. Enact the skit.
2. Can you think of other imaginary actions to use in this skit?
Discuss them in groups of five. Make a list of about five such actions in the group.
Then extend the skit or write a new skit using those actions.
3. Use the following ideas to answer the question 'What are you doing?' and enact your answers.

- * invisible pen
- * invisible shoes
- * invisible tree
- * invisible needle and thread
- * invisible paper
- * invisible umbrella
- * invisible wall
- * invisible scissors
- * invisible ball
- * invisible board

I'm skipping this invisible rope.

4. Join the pieces to make at least 10 meaningful sentences.
Remember to use a question mark if you begin your sentence with 'who'.

I	saw	your pictures.
We	are	her classmates.
You	were	in Standard VI.
He	want	our teacher.
She	is	help us.
It	was	very friendly.
They	will	singing.
Who	am	

वाचून समजून घ्या.सोडवा.

कांची : पल्लव राजसत्तेच्या काळात (इ.स. ६वे शतक) आजच्या तमिळनाडूमधील कांची हे शहर महत्त्वाचे शैक्षणिक केंद्र बनले होते. तिथे वैदिक, जैन आणि बौद्ध ग्रंथांचे अध्ययन आणि अध्यापन केले जाई.

१०.५ स्थापत्य आणि कला

मौर्य आणि गुप्तकाळात भारतीय स्थापत्यकलेच्या विकासाचा उत्कर्ष झाला. सम्राट अशोकाने ठिकठिकाणी उभारलेले दगडी स्तंभ ही भारतीय शिल्पकलेची उत्कृष्ट उदाहरणे आहेत. सांची येथील स्तूप आणि उदयगिरी, खंडगिरी, कार्ले, नाशिक, अजिंठा, वेरूळ इत्यादी ठिकाणच्या लेण्यांमधून तीच परंपरा अधिकाधिक विकसित होत गेली, असे दिसते. गुप्तकाळात भारतीय मूर्तिकलेचा विकास झाला. दक्षिण भारतात चालुक्य आणि पल्लव राजसत्तेच्या काळात मंदिर स्थापत्याचा विकास झाला. महाबलिपुरमची मंदिरे त्याची साक्ष देतात. पल्लव राजसत्तेच्या काळात देवदेवतांच्या कांस्यमूर्ती बनवण्यास सुरुवात झाली

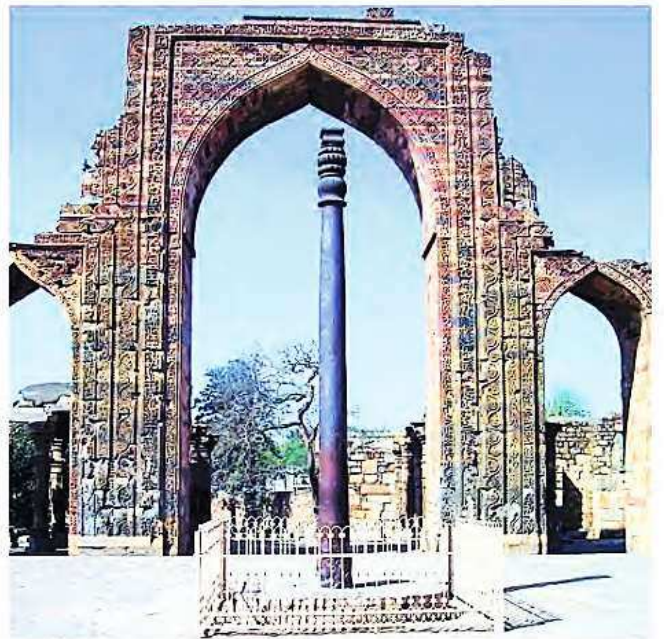
ि रू

होती. दिल्लीजवळ मेहरौली येथे असलेल्या गुप्तकालीन लोहस्तंभाच्या आधारे प्राचीन भारतीयांचे धातुशास्त्राचे ज्ञान किती प्रगत होते, ते समजते.

प्राचीन भारतीय संस्कृती अत्यंत समृद्ध आणि प्रगत होती, हे आपण पाहिले. पुढील पाठात आपण भारतीय संस्कृतीचा जगातील इतर संस्कृतींशी आलेला संपर्क आणि त्याचे झालेले दूरगामी परिणाम यांचा परिचय करून घेणार आहोत.

नटराजाची कांस्यमूर्ती

मेहरौली येथील लोहस्तंभ

पाठ वाचा व समजून घ्या.

माहिती आहे का तुम्हांला ?

- भविष्यात महासागराच्या लाटा, भरती-ओहोटी यांचा उपयोग करून वीजनिर्मिती करता येणार आहे.
- महासागरातील खारे पाणी क्षारविरहित करून पिण्यायोग्य करता येणे शक्य आहे. त्यामुळे पेयजलाची टंचाई काही प्रमाणात दूर करता येईल. संयुक्त अमिरातीमधील दुबई या शहराची पेयजलाची व्यवस्था याच पद्धतीने करतात.

आकृती ६.६ : तिवरी/खारफुटी वने

- सागर किनाऱ्यावर दलदलीच्या भागात, खाडी क्षेत्रात क्षारयुक्त मृदा व दमट हवामान असते. अशा ठिकाणी तिवरी/खारफुटीची जंगले, सुंद्रीची वने वाढतात. खारफुटीचे लाकूड तेलकट, हलके व टिकाऊ असते. इंधनासाठी व नाव तयार करण्यासाठी या लाकडांचा उपयोग होतो. खारफुटीच्या वनांमुळे किनारी भागास महाकाय लाटांपासून संरक्षण मिळते. तसेच या वनांच्या प्रदेशात सागरी जैवविविधता संरक्षित राहते. या वनांच्या शेजारी शहरे असल्यास या वनांना शहरांची फुफ्फुसे म्हणून ओळखतात.

महासागर व संसाधने

महासागरातून मीठ, मासे, शंख, शिंपले यांसारखी उत्पादने मिळतात हे आपण मागे बघितलेच आहे. या व्यतिरिक्त सागरतळातून लोह, शिसे, कोबाल्ट, सोडियम, मँगनीज, क्रोमियम, झिंक इत्यादी खनिज पदार्थ मिळतात. खनिज तेल व नैसर्गिक वायूदेखील मिळतो.

आकृती ६.७ : १. शिसे, २. कोबाल्ट, ३. मँगनीज, ४. लोह खनिज

मोती व पोवळे यांसारख्या मौल्यवान वस्तू, शंख, शिंपले यांसारख्या शोभेच्या वस्तू तसेच, औषधी वनस्पती देखील आपल्याला सागरातून मिळतात.

महासागर व वाहतूक

महासागरामधून सर्वांत स्वस्त असा वाहतुकीचा पर्याय उपलब्ध झालेला आहे. जलमार्गाने जहाजे, ट्रॉलर, बोटी, नावा यांतून मोठ्या प्रमाणात मालवाहतूक केली जाते. (आकृती ६.८) जलमार्गाने मोठ्या प्रमाणात आंतरराष्ट्रीय व्यापार चालतो. सागरकिनारा लाभलेल्या स्पेन, नॉर्वे, जपान यांसारख्या देशांना सागरी मालवाहतुकीमुळे महत्त्व मिळालेले आहे.

आकृती ६.८ : जलवाहतूक

शोध पाहू.

नैसर्गिक मोती कसा तयार होतो, कोणता सागरी जीव मोती तयार करतो त्याची माहिती मिळवा. भारतात असा जीव कोणत्या सागरी प्रदेशात आढळतो त्याची माहिती घ्या.

थोडे आठवा.

अन्नपदार्थांचे गट कोणते? चित्रांतील अन्नपदार्थांची नावे सांगा. त्यांच्यापासून कोणते मुख्य अन्नघटक मिळतात?

टेस्ट मोडवा

७.१ : अन्नपदार्थ

सजीव अन्न व पाणी घेऊन त्यांचा विविध कामांसाठी उपयोग करतात.

- ऊर्जा मिळवणे ● शरीराची वाढ होणे
- शरीराच्या दैनंदिन क्रिया पार पाडणे ● आजारांचा प्रतिकार करणे.

पोषकतत्त्वे आणि अन्नपदार्थ

कबोदके, स्निग्ध पदार्थ, प्रथिने, जीवनसत्त्वे, खनिजे आणि तंतुमय पदार्थ हे आपल्या अन्नातील पोषकतत्त्वांचे मुख्य प्रकार आहेत. आपण खातो त्या विविध अन्नपदार्थांमध्ये ही पोषकतत्त्वे वेगवेगळ्या प्रमाणात असतात. त्यांपैकी काहींची अधिक माहिती घेऊया.

सजीवांनी अन्न व पाणी घेऊन त्यांचा वाढ व इतर सर्व कामांसाठी वापर करणे या प्रक्रियेला 'पोषण' म्हणतात आणि या कामांसाठी उपयोगी पडणाऱ्या अन्नघटकांना 'पोषकतत्त्वे' म्हणतात.

ऊर्जादायी पोषकतत्त्वे - कबोदके

आपली मुख्य गरज ऊर्जेची असते. ती कबोदकांमुळे भागते. त्यामुळे आपल्या आहारात भात, पोळ्या, भाकरी अशा पदार्थांचा प्रामुख्याने समावेश असतो, म्हणून जास्त प्रमाणात कबोदके देणारी तृणधान्ये आपल्या अन्नातील प्रमुख घटक आहेत.

७.२ : तृणधान्ये

स्निग्ध पदार्थ

तेल, तूप, लोणी अशा स्निग्ध पदार्थांपासूनही आपली ऊर्जेची गरज थोड्या प्रमाणात भागते.

आपण खाल्लेल्या अन्नपदार्थांपासून आपल्याला उष्णतेच्या स्वरूपात ऊर्जा मिळते. उष्णता मोजण्यासाठी 'किलोकॅलरी' या एककाचा उपयोग होतो, म्हणून अन्नपदार्थांपासून मिळणाऱ्या ऊर्जेसाठीही किलोकॅलरी हे एकक वापरले जाते.

वाढत्या वयातील मुला-मुलींना रोज साधारणपणे २०००-२५०० किलोकॅलरी ऊर्जा अन्नातून मिळण्याची गरज असते.

७.३ : स्निग्ध पदार्थ

Can you recall ?

Which are the various groups of foodstuffs? Name the ones you see in the pictures. Which main constituents of food do we get from them?

7.1 : Foodstuffs

Living things take food and water and use them for a variety of purposes such as :

- Obtaining energy
- Growth of the body
- To carry out day to day functions of the body
- To fight diseases

Nutrients and foodstuffs

There are six main nutrients in our food : Carbohydrates, fats, proteins, fibre, vitamins and minerals. These nutrients are present in the different food items we eat in differing proportions. Let us learn more about some of them.

Energy-giving nutrients – Carbohydrates

Our main need is of energy. It is fulfilled by carbohydrates. Hence, our diet includes a large proportion of cereals in the form of rice, chapatti or roti, bhakri and bread which contain carbohydrates. Cereals are our staple food.

In living things, the process of taking in food and water and using it for growth and other purposes is called 'nutrition', and the constituents of food useful for these purposes are called 'nutrients'.

7.2 : Cereals

Fats

Some part of our energy requirement is also fulfilled by fatty foods such as oil, ghee and butter.

We get energy in the form of heat from the food we eat. Heat is measured in kilocalories. Hence, the energy in food items is also measured in kilocalories (Calories).

Children of growing age need to get approximately 2000 to 2500 Calories from the food they eat.

7.3 : Fatty foods

सुनो तो जरा

नीतिपरक दोहे सुनो और आनंदपूर्वक सुनाओ ।

समझो ।

बताओ तो सही

माँ को एक दिन की छुट्टी दी जाए तो क्या होगा ?

वाचन जगत से

सुभद्राकुमारी चौहान की कविता पढ़ो और समूह में गाओ ।

मेरी कलम से

नियत विषय पर भाषण तैयार करो ।

* कविता की पंक्तियाँ पूरी करो ।

१. चाँद सितारे .....
.....!
.....,
.....आँगनिया ।

२. मेरा सुख .....
.....!
.....,
..... गाऊँ मैं ।

सदैव ध्यान में रखो

जीवन में माँ का स्थान असाधारण है ।

विचार मंथन

॥ जननी-जन्मभूमिश्च स्वर्गादपि गरीयसी ॥

अध्ययन कौशल

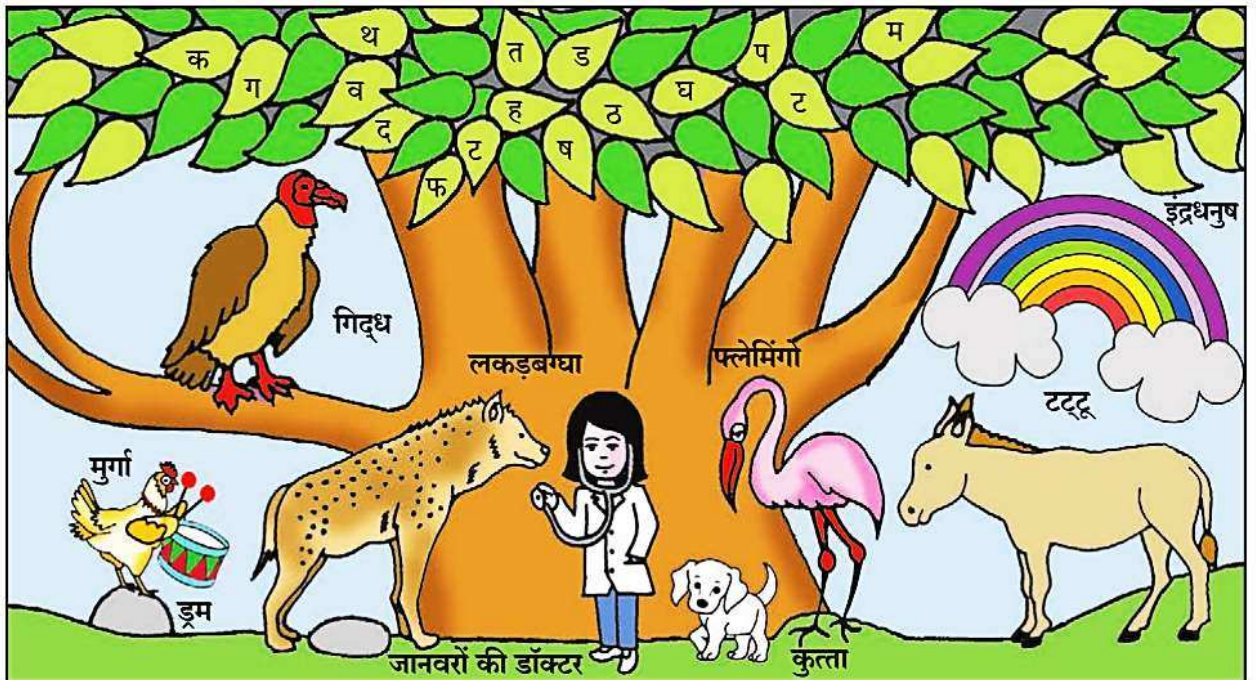

अपने परिवार का वंश वृक्ष तैयार करो और रिश्ते-नातों के नाम लिखो ।

जोड़ो हमें

* पेड़ के पत्तों पर दिए गए वर्णों से संयुक्ताक्षरयुक्त शब्द बनाओ : (आधे होकर, पाई हटाकर, हल लगाकर, 'र' के प्रकार)
(क, फ, ग, त, थ, घ, ष, व, द, म, ह, ठ, ड, ट, प, र)

माझा ऑनलाईन अभ्यास – प्रत्येक घटकाच्या टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून

सातवी मराठी	सातवी गणित	सेमी गणित	सातवी इंग्रजी	सातवी इतिहास
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा
सातवी भूगोल	सातवी विज्ञान	सेमी विज्ञान	सातवी हिंदी	
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	

दररोजच्या माझा अभ्यास pdf तुम्हाला खालील लिंकवर मिळतील.

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा

इतर इयत्तांच्या ऑनलाईन टेस्ट सोडवा खालील लिंकवरून...

पहिली	दुसरी	तिसरी	चौथी	पाचवी	सहावी	सातवी
क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा	क्लिक करा